

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 8 września 2022 r.

Pozycja 152

POSTANOWIENIE z dnia 30 czerwca 2021 r. Sygn. akt Ts 106/20

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Michał Warciński,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej E.D. w sprawie zgodności:

art. 2 pkt 19 ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. poz. 195, ze zm.) – w brzmieniu obowiązującym w okresie od 1 kwietnia 2016 r. do 30 czerwca 2019 r. – w zakresie, w jakim „przepis ten ogranicza pojęcie «utruty dochodu» jedynie do zdarzeń w nim wymienionych, pomijając w tym katalogu diety radnych”, z art. 2, art. 32 ust. 1 i 2, art. 71 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 28 lipca 2020 r. (data nadania) E.D. (dalej: skarżąca), reprezentowana przez pełnomocnika z urzędu, wystąpiła z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego.

Prezydent Miasta T. (dalej: organ pierwszej instancji) decyzją z 28 czerwca 2016 r. (nr [...]) przyznał skarżącej prawo do świadczenia wychowawczego na córkę N.D. od 1 kwietnia 2016 r. do 30 września 2017 r.

12 sierpnia 2016 r. skarżąca przedstawiła odpis aktu urodzenia P.C. (data urodzenia 28 lipca 2016 r.), którego matką jest córka jej męża – B.D. W związku z tym organ zweryfikował sytuację dochodową rodziny. Ustalił, że zmienił się skład osobowy rodziny, do której należy aktualnie skarżąca, jej mąż oraz córka N., a dochód rodziny w przeliczeniu na osobę wyniósł 886,36 zł. Przekroczył tym samym kryterium ustawowe, uprawniające do otrzymania świadczenia wychowawczego na pierwsze dziecko w rodzinie. Decyzją z 31 sierpnia 2016 r. (nr [...]) organ pierwszej instancji uchylił zatem przyznane skarżącej prawo do świadczenia wychowawczego na córkę.

W odwołaniu od powyższej decyzji skarżąca podniosła, że organ pierwszej instancji błędnie zinterpretował przepisy ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci i nieprawidłowo ustalił wysokość dochodu jej rodziny.

Zdaniem skarżącej wykazany w oświadczeniu męża dochód w postaci diety nieopodatkowanej podatkiem dochodowym od osób fizycznych, otrzymywanej przez osoby wykonujące czynności związane z pełnieniem obowiązków społecznych i obywatelskich za rok 2014, wynikający z pełnienia funkcji radnego, nie został ujęty jako dochód utracony, mimo że w momencie składania wniosku o przyznanie świadczenia mąż skarżącej nie pełnił już funkcji radnego i nie pobierał diet.

Samorządowe Kolegium Odwoławcze w T. (dalej: SKO) decyzją z 20 października 2016 r. (nr [...]) utrzymało w mocy zaskarżoną decyzję. W uzasadnieniu SKO stwierdziło, że organ pierwszej instancji, ustalając dochód rodziny skarżącej, prawidłowo uwzględnił kwotę otrzymanych przez małżonka skarżącej w 2014 r. diet z racji pełnienia funkcji radnego samorządowego. Jak wskazano, brak jest podstaw do kwalifikowania tego dochodu jako utraconego, bowiem nie został on wymieniony w katalogu enumeratywnym zawartym w art. 2 pkt 19 ustawy z 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. poz. 195).

Skarżąca wniosła skargę na powyższą decyzję do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w K., który oddalił ją wyrokiem z 19 lutego 2019 r. (sygn. akt [...]). Skarga kasacyjna skarżącej od powyższego wyroku została oddalona przez Naczelny Sąd Administracyjny wyrokiem z 21 listopada 2019 r. (sygn. akt [...]).

Zarządzeniem Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z 19 sierpnia 2020 r. skarżąca została wezwana do usunięcia braku formalnego skargi konstytucyjnej przez doręczenie odpisu lub kopii poświadczonej za zgodność z oryginałem decyzji SKO z 20 października 2016 r. (sygn. akt [...]) ze względu na brak jednej kartki w odpisie skargi, pod rygorem negatywnych skutków procesowych. W piśmie z 1 września 2020 r. (data nadania) skarżąca ustosunkowała się do powyższego wezwania.

Pominięcie w katalogu dochodów utraconych, przewidzianym w zakwestionowanym przepisie, diet pobieranych przez osoby pełniące funkcje radnych i ograniczenie pojęcia „utrata dochodu” jedynie do zdarzeń wymienionych w tym przepisie narusza, zdaniem skarżącej, zasadę sprawiedliwości społecznej (art. 2 Konstytucji). Dodatkowo, zdaniem skarżącej, nieuzasadnione zróżnicowanie prawa do świadczenia wychowawczego rodzin pozostających w podobnej trudnej sytuacji materialnej wskutek ograniczenia pojęcia „utrata dochodu” godzi w prawo do równego traktowania przez władze publiczne (art. 32 ust. 1 Konstytucji) i prowadzi do dyskryminacji (art. 32 ust. 2 Konstytucji) ze względu na pełnioną rolę społeczną osób, które utraciły dochód z tytułu diet radnych. W ocenie skarżącej kwestionowany przepis skutkuje pozbawieniem szczególnej pomocy ze strony władz publicznych (art. 71 ust. 1 Konstytucji) rodzin, które na skutek faktycznej utraty dochodu pozostają w trudnej sytuacji materialnej.

Skarżąca wniosła o rozpoznanie skargi, mimo że zakwestionowany przepis został uchylony przed jej wniesieniem. Wskazała, że jest to konieczne do ochrony jej konstytucyjnych wolności i praw.

W przekonaniu skarżącej termin do wniesienia skargi konstytucyjnej w niniejszej sprawie został zawieszony 31 marca 2020 r. na podstawie art. 15zżs ust. 1 ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. poz. 374, ze zm.) i zaczął biec ponownie 23 maja 2020 r.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje.

1. Warunkiem skuteczności skargi konstytucyjnej jest spełnienie wymogów wynikających z Konstytucji oraz ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK).

2. Złożona skarga nie spełnia warunków formalnych, co uniemożliwia nadanie jej dalszego biegu.

Zgodnie z art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK skarga konstytucyjna może być wniesiona w ciągu trzech miesięcy od dnia doręczenia skarżącemu ostatecznego orzeczenia w sprawie. W dniu złożenia przez skarżącego wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu termin ten ulega zawieszeniu i nie biegnie do czasu rozpoznania go przez sąd (zob. postanowienia TK z: 25 listopada 1998 r., sygn. Ts 92/98, OTK ZU nr 3/1999, poz. 46; 4 marca 2008 r., sygn. Ts 223/07, OTK ZU nr 3/B/2008, poz. 119; 3 czerwca 2011 r., sygn. Ts 294/10, OTK ZU nr 5/B/2011, poz. 378; 12 października 2017 r., sygn. Ts 255/16, OTK ZU nr B/2017, poz. 232). Dochodzi wówczas do podzielenia terminu na dwa okresy: pierwszy – od dnia doręczenia ostatecznego orzeczenia organu władzy publicznej do dnia wystąpienia z wnioskiem o ustanowienie pełnomocnika z urzędu i drugi – od dnia powiadomienia pełnomocnika z urzędu o umocowaniu w sprawie do dnia złożenia skargi konstytucyjnej. Łącznie oba okresy nie mogą przekroczyć, wyznaczonych przepisami ustawy, trzech miesięcy (art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK). Zawieszenie biegu terminu następuje z reguły po okresie oznaczonym w dniach, dlatego dla prowadzenia przedmiotowych obliczeń niezbędne jest przyjęcie reżimu przewidzianego w art. 114 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2020 r. poz. 1740, ze zm.; dalej: k.c.), nakazującego traktowanie miesiąca za 30 dni. Ustawowy trzy-miesięczny termin na wniesienie skargi konstytucyjnej – zgodnie z powołanym art. 114 k.c. – odpowiada zatem 90 dniom (zob. zachowujące aktualność postanowienia TK z: 21 września 2011 r., sygn. Ts 294/10, OTK ZU nr 5/B/2011, poz. 379; 28 grudnia 2015 r., sygn. Ts 263/14, OTK ZU nr 6/B/2015, poz. 625).

W rozpoznawanej sprawie termin do wniesienia skargi konstytucyjnej należy zatem liczyć od dnia następnego po dacie doręczenia skarżącej ostatecznego rozstrzygnięcia (28 stycznia 2020 r.), czyli od 29 stycznia 2020 r. Bieg terminu uległ zawieszeniu 13 lutego 2020 r. na skutek złożenia przez skarżącą wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu do sporządzenia skargi konstytucyjnej. Zaczął biec ponownie 1 kwietnia 2020 r., tj. od pierwszego dnia po dacie zawiadomienia o wyznaczeniu pełnomocnika z urzędu (art. 44 ust. 3 pkt 1 u.o.t.p.TK). Termin do złożenia skargi upłynął zatem 15 czerwca 2020 r. Rozpatrywana skarga została natomiast nadana w urzędzie pocztowym 28 lipca 2020 r., a więc po terminie. Okoliczność ta jest – zgodnie z art. 61 ust. 4 pkt 1 w związku z art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK – podstawą odmowy nadania analizowanej skardze dalszego biegu.

Trybunał wyjaśnia, że termin do wniesienia skargi konstytucyjnej jest terminem materialnoprawnym (zob. m.in. postanowienia TK z: 25 czerwca 2014 r., sygn. Ts 5/14, OTK ZU nr 3/B/2014, poz. 246; 17 października 2018 r., sygn. Ts 143/17, OTK ZU B/2019, poz. 21; 20 lutego 2020 r., sygn. Ts 191/19, OTK ZU B/2020, poz. 213). Z tego względu w sprawie nie doszło do zawieszenia biegu terminu do wniesienia skargi na podstawie art. 15zss ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. poz. 374, ze zm.). Przepis ten stosuje się bowiem jedynie do terminów „procesowych i sądowych” w wymienionych w nim rodzajach postępowań.

W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżącej przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.